

Voorwoord

Research tutorials door Nederlandstalige onderzoekers in het buitenland

Wetenschappelijk onderzoek is bij uitstek een bezigheid die een internationaal podium geniet en het onderzoek op het gebied van de stem-, spraak-, en taalpathologie is daarop geen uitzondering. Een gevolg van dit internationale karakter is dat ook veel Nederlandstalige onderzoekers naar het buitenland gaan om hun carrière te starten of te vervolgen. In de meeste gevallen is het verblijf langdurig en vaak keert men helemaal niet meer naar Vlaanderen of Nederland terug. Uit het oog is echter niet per definitie uit het hart. In dit speciale nummer presenteren een zevental wetenschappers die in het buitenland werkzaam zijn een vijftal Nederlandstalige tutorials in het Nederlands gebaseerd op eigen onderzoek, zodat de kennis die zij de laatste jaren in het buitenland hebben opgedaan ook in het Nederlands beschikbaar is.

In “Luisteraars maken de balans op: Akoestische cue-weging tijdens klankherkenning” geven Marcel Giezen en Paola Escudero een overzicht van methoden en technieken om te onderzoeken hoe luisteraars verschillende akoestische cues combineren en tegen elkaar afzetten bij de waarneming van klankcontrasten. In klinisch interventie-onderzoek kunnen zo akoestische cues worden geïdentificeerd die problemen (blijven) vormen voor de fonologische ontwikkeling en die vervolgens doel kunnen vormen van gerichte interventie om de klankwaarneming te ondersteunen.

Dirk-Bart den Ouden bespreekt in “High Definition transcranial Direct Current Stimulation als mogelijke hulp bij afasie-herstel” een nieuwe techniek om hersenplasticiteit te bevorderen en te sturen. Met deze methode wordt het mogelijk om gericht bepaalde hersendelen te stimuleren, bijvoorbeeld gebieden waarvan bekend is dat ze een ondersteunende rol kunnen vervullen bij afasie-revalidatie. De klinische toepassing staat nog in de kinderschoenen, maar de eerste resultaten zijn veelbelovend.

“Optimalisering van spraaktherapie: De toepassing van trainingsprincipes voor het leren van motorische vaardigheden” van Edwin Maas bespreekt vervolgens een aantal trainingsprincipes die nuttig zijn bevonden voor het bevorderen van motorische vaardigheden en hun mogelijke toepassing in spraaktherapie. Trainingsprincipes afgeleid van andere motorische taken hebben niet noodzakelijkerwijs dezelfde invloed op het leren van spraak, maar kunnen wel richting geven voor de optimalisering van de behandeling van spraakstoornissen.

In “Versprekingenonderzoek toen en nu: Implicaties voor spraakproductie modellen en pathologieën” staat de coördinatie van spraakbewegingen centraal. In deze tutorial be-

schrijven Anneke Slis en Pascal van Lieshout nieuwe inzichten in de onderliggende mechanismen die kunnen leiden tot versprekingen en hoe deze gebruikt kunnen worden om spraakproblemen bij kinderen en volwassenen beter te diagnosticeren.

Tenslotte presenteert Frits van Brenk in “Objectieve beoordeling van spraakproblemen bij sprekers met dysartrie” geobjectiveerde, kwantitatieve meetmethodes voor de beoordeling van spraakproblemen die een lage gebruiksdrempel hebben. De tutorial is ‘hands-on’ en voorzien van alle benodigde bestanden voor de lezers om zelf aan de slag te gaan. Hoewel de methodes in eerste instantie zijn toegespitst op dysartrie zouden ze ook toegepast kunnen worden bij (diagnostisch) onderzoek naar andere taal- en spraakstoornissen.

Dit speciale nummer is een bloemlezing die de diversiteit, maar vooral ook de kwaliteit, weergeeft van het onderzoek dat door Nederlandstalige onderzoekers in het buitenland wordt verricht. Wij hopen dat deze tutorials nuttig, praktisch gereedschap vormen en een inspiratiebron zijn voor stem-, spraak-, en taalpathologen in Nederland en Vlaanderen.

Namens de kernredactie,

Hayo Terband